

FEM MINUTER

Oskar satt längst ut på bänken och knöt om skosnörena för tredje gången. Skor gnisslade mot golvet, och varje gång bollen träffade väggen smällde det så att ljudet rullade under taket. Luften var varm och luktade gummi.

”Fem minuter kvar”, sa tränaren utan att vända sig om.

”Jag är redo när du vill”, sa Oskar. Han hade sagt samma sak för en stund sedan, och tränaren nickade bara mot planen.

På väggen lyste siffrorna sju och nio, och klockan ovanför räknade ner mot noll. Alla de andra hade mörka svettfläckar på tröjorna. Oskars tröja var ren och torr, och han strök ut ett veck som redan var borta.

-
1. Hur många gånger hade Oskar knutit om skosnörena?
 2. Hur känner sig Oskar? Hur vet du det?
 3. Var är Oskar? Hur vet du det?
 4. Tränaren säger att det är fem minuter kvar. Vad hade du sagt till Oskar? Varför?

LÄNGST BAK

Läraren sa att jag fick sitta var jag ville. Alla andra hade redan sina platser, och de flesta hade någon bredvid sig som viskade och skrattade. Jag valde bänken längst bak vid fönstret. Jackan hängde jag inte upp på kroken. Den fick sitta kvar på ryggen.

”Hej, jag heter Adam”, sa pojken framför mig och vände sig om.

”Gick du i en annan skola förut?”

”Ja”, sa jag. ”Det spelar ingen roll.”

”Okej”, sa Adam och vände sig bort igen.

Jag slog upp matteboken på sidan fyra och läste första raden tre gånger.

På rasten stod jag en bit från hopprepert och räknade tyst med de andra. Det gick bra ända till tjugosju, då snubblade någon. På lunchen åt jag långsamt och lyssnade. De pratade om en gympapåse som hade trillat ner i en toalett, och jag höll på att skratta högt.

När skoldagen var slut stod Adam vid min bänk.

”Jag går hem längs ån”, sa han. ”Du då?”

Jag tog väskan så snabbt att stolen åkte med.

-
1. Hur många gånger läste berättaren första raden i matteboken?
 2. Varför hänger berättaren inte upp jackan på kroken?
Hur vet du det?
 3. Hur känner sig berättaren under dagen? Hur vet du det?
 4. Adam frågar ”Du då?” Vad hade du svarat i berättarens ställe?
Varför?

SKRAPET PÅ DÖRREN

Elias vaknade av att något skrapade på ytterdörren. Han sprang ut i hallen i strumpor, och pappa kom efter med håret åt alla håll. "Tre dagar", sa Elias och vred försiktigt om låset. Pricken spann och gick in som om han hade varit ute en vanlig natt. Han åt två skålar mat och sträckte ut sig på mattan. Elias satte sig bredvid och kliade honom bakom örat, och där satt en liten tuss sågspån. På ena tassens fanns en blå fläck som fortfarande var klibbig.

"Han är hel", sa pappa. "Det är huvudsaken."

"Men var har han varit?" sa Elias. "Han luktar som en målarburk."

"Jag vet inte", sa pappa och gick till fönstret. "Grannen kom hem från sin resa sent i går kväll."

På andra sidan gården stod grannens garagedörr på glänt. Därifrån hördes radion.

Pappa log. "Jag tror att jag bakar en sockerkaka i dag."

1. Vad hade Pricken på ena tassens?
2. Var kan Pricken ha varit under de tre dagarna? Hur vet du det?
3. Varför kom Pricken hem just i morse? Hur vet du det?
4. Vad hade du gjort i Elias ställe under de tre dagarna? Varför?

MÖSSAN

Klassen hade kommit fram till gården efter en lång bussresa, och luften luktade hö och fuktig jord. Moa stod vid staketet med båda händerna i håret, för hennes röda mössa hade försvunnit.

”Hon har tagit min mössa”, ropade Moa.

”Vem då, Frida?” frågade Kian.

”Nej, hon där borta, hon tuggar på den!”

Kian skrattade så att han fick stödja sig mot staketet. ”Gå och hämta den, då.”

”Jag vågar inte, hon stirrar på mig”, sa Moa.

”Fråga honom som kommer där, han jobbar här.”

En man i gummistövlar kom gående med en hink och skakade på huvudet. ”Hon äter allt”, sa han, ”till och med skor, men morötter gillar hon ännu mer.”

Han höll upp ett knippe morötter över staketet, och hon släppte mössan och kom fram till honom.

”Den är ju sönder”, sa Moa. Hon tog på sig den ändå.

1. Vad gör den som har tagit mössan, enligt Moa?
2. Vem är ”hon” som har tagit Moas mössa? Hur vet du det?
3. Vad är det för sorts gård som klassen har kommit till?
Hur vet du det?
4. Hur känner sig Moa när hon tar på sig mössan i slutet?
Hur vet du det?
5. Kian skrattar så att han får stödja sig mot staketet. Vad tycker du om det? Varför?

VID SAMMA BORD

Ines och Malte delade bord och räknade uppgifter i matteboken. Ines skrev snabbt och nynnade lite för sig själv.

”Sju gånger åtta är femtiofem”, sa hon högt och drog ett streck under svaret.

Malte tittade över hennes axel och skakade långsamt på huvudet.

”Du är ute och cyklar”, sa han.

Ines vände sig mot fönstret, men där fanns bara skolgården och en flaggstång.

”Jag är inte ute”, sa hon. ”Jag sitter här på en stol, och jag har ingen cykel.”

Malte höll tillbaka ett skratt. ”Räkna en gång till”, sa han och pekade på svaret.

Ines räknade på fingrarna, först åt ena hållet och sedan åt det andra. Hon suddade ut femman och skrev en sexa.

”Jaha”, sa hon. ”Då har jag väl cyklat klart.”

Malte skrattade så högt att alla tittade upp.

1. Vad är sju gånger åtta, enligt Ines?
2. Varför vänder sig Ines mot fönstret? Hur vet du det?
3. Vad menar Malte när han säger att Ines är ute och cyklar? Vad i texten får dig att tro det?
4. Malte skrattade så högt att alla tittade upp. Vad tycker du om det Malte gjorde? Varför?

BÄNKEN

Det luktade våta vantar i klassrummet när Hedda öppnade bänken för att hämta suddgummit. Överst låg en hopvikt lapp. Hon vecklade ut den bakom locket så att ingen skulle se. Bokstäverna var lila: "Din teckning är bäst. Fortsätt rita." Hedda vek ihop lappen igen och stoppade den i fickan.

Hon vände sig om och tittade på Tobias. I går hade han frågat vad hennes häst skulle föreställa, och nu satt han där och flinade.

"Vad var det?" viskade Tobias.

"Som om du inte visste", sa Hedda.

"Jag vet inte! Kolla." Tobias tömde sitt pennfodral på bänken. Det var bara svarta och blå pennor.

Isak satt ensam vid fönstret.

"Inte jag heller", sa han. "Jag har ingen lila penna."

Isak ställde sig upp och stoppade snabbt händerna i fickorna. Men Hedda hann se en lila strimma på hans långfinger.

-
1. Vilken färg hade bokstäverna på lappen?
 2. Varför tittar Hedda på Tobias när hon har läst lappen?
Hur vet du det?
 3. Vem skrev lappen? Hur vet du det?
 4. Varför tror du att någon skrev lappen till Hedda? Vad i texten får dig att tro det?
 5. Det stod inget namn på lappen. Vad tycker du om att skriva en lapp utan namn? Varför?

TILL FÖRFATTAREN

Hej författaren,
Jag heter Bilal. Jag har läst din bok, men det var bara för att den låg kvar i klassrummet när de andra hade valt. Den var väl okej.

Kapitlet med kistan läste jag sex gånger, men det var för att jag hade glömt vad som hände. Mamma knackade på och frågade varför lampan i mitt rum lyste klockan elva på kvällen. Jag sa att jag letade efter en strumpa.

Finns det fler böcker om honom, eller var det bara den här? Det är inte så viktigt, jag undrar bara. Jag har redan tittat på hyllan i skolbiblioteket två gånger, och i bokaffären vid busshållplatsen också.

Hälsningar

Bilal

PS Det gick väl bra för honom i slutet? Jag läste slutet tre gånger till, ifall det hade ändrat sig.

1. Hur många gånger har Bilal läst kapitlet med kistan?
2. Vad tycker Bilal om boken? Hur vet du det?
3. Varför skriver Bilal att han läste boken bara för att den låg kvar i klassrummet? Vad i texten får dig att tro det?
4. Varför läser Bilal slutet tre gånger till? Hur vet du det?
5. Bilal skriver ”Det är inte så viktigt, jag undrar bara.” Borde han skicka brevet precis så? Varför?

KARTONGEN

Samir hittade kartongen längst in i mormors garderob. Överst låg ett svartvitt foto av elva barn framför ett fotbollsmål. Längst bak stod en målvakt med stora handskar och en keps neddragen över pannan. Bakom örat skymtade änden av en fläta, nästan helt gömd under kepsen.

”Vem är han med handskarna?” frågade Samir.

Mormor tog fotot och log. ”Han släppte bara in två mål hela sommaren.”

”Vad hette han?”

”Det var länge sedan.” Mormor strök med tummen över kepsen på fotot. ”Den fick aldrig tas av, inte ens när det regnade.”

Mormor vände på fotot. Där stod det med blyerts: Sommarlaget 1971. Under det stod elva namn, och tio av dem var pojknamn. Det elfte var Gunvor.

”Gunvor”, läste Samir. ”Det står ju på din brevlåda.”

”Jaså, det gör det.” Sedan tog hon upp de gamla handskarna ur kartongen och slog ihop dem, som om en boll var på väg.

-
1. Vad hade målvakten på huvudet?
 2. Mormor säger ”Han släppte bara in två mål hela sommaren.” Vem menar hon med ”han”? Hur vet du det?
 3. Varför fick kepsen aldrig tas av sommaren 1971, tror du? Vad i texten får dig att tro det?
 4. Mormor tar upp de gamla handskarna. Vad hade du frågat henne i Samirs ställe? Varför?

LÖRDAG KLOCKAN 14

Nour 19.40: Jag och Arvid har bokat en bana på bowlinghallen på lördag klockan 14, och det finns plats för en till.

Arvid 19.41: Det blir fantastiskt! Jag och Nour har redan bestämt i vilken ordning vi ska kasta.

Zahra 19.47: Låter kul.

Zahra 19.47: Men jag har nog jättemycket läxor på lördag, så det blir svårt att hinna allting.

Nour 19.50: Jaha.

Nour 19.51: Du kan ju komma efter läxorna! Vi har banan i två timmar, så det gör inget om du kommer lite sent.

Zahra 19.53: Kanske.

Arvid 19.54: Vi kan vänta med första kastet tills du kommer, om du vill.

Nour 19.56: Jag skriver upp dig på vår bana, så att ingen annan hinner ta platsen.

Zahra 19.57: Då kommer jag! Jag tar med mina egna strumpor.

-
1. Vad är det första Zahra skriver?
 2. Arvid skriver "Det blir fantastiskt!" Vad är det som blir fantastiskt? Hur vet du det?
 3. Hur känner sig Zahra när hon har läst Nours och Arvids meddelanden? Hur vet du det?
 4. Varför skriver Zahra att hon har jättemycket läxor på lördag? Vad i texten får dig att tro det?
 5. Nour skriver upp Zahra på banan innan Zahra har sagt ja. Gjorde Nour rätt? Varför?

HINKEN I HALLEN

Nova låg i sängen och försökte somna. Uppifrån hördes grannen, som sjöng falskt och alldeles för högt. Sedan blev det plötsligt tyst, och Nova somnade.

Nästa morgon vaknade hon av att det lät plopp, plopp. I hallen stod en plasthink under en mörk fläck i taket, och därifrån droppade det.

Pappa kom rusande med en mopp, fortfarande i pyjamas.

”Det har regnat hela natten”, sa pappa, ”och nu läcker taket.”

”Men det regnar ju inte nu”, sa Nova.

”Då har det väl hunnit sluta. Eller så har ett rör gått sönder.”

Vattnet i hinken var vitt av skum. Nova doppade ett finger i skummet och luktade på det. ”Det luktar lavendel”, sa hon. Pappa sniffade också, tittade upp mot taket och suckade. ”Jag går upp och knackar. Ta med en handduk.”

1. Vad luktar vattnet i hinken, enligt Nova?
2. Var kommer vattnet i hinken ifrån? Hur vet du det?
3. Hur känner sig pappa i slutet av texten? Hur vet du det?
4. Varför ber pappa Nova ta med en handduk? Vad i texten får dig att tro det?
5. Pappa säger ”Jag går upp och knackar.” Vad borde han säga när någon öppnar? Varför?

RUM 4

Ronja vaknade av ett prassel. Månen lyste in genom gardinen i rum 4, och klockan på väggen visade 01.20. I den undre sängen satt Hiba med ryggsäcken i knät. Hon tryckte ner en stor grå tröja i den och drog igen blixtlåset, långsamt, så att det inte skulle höras.

”Är du vaken?” viskade Ronja.

”Sov du, allt är bra”, sa Hiba.

”Varför är du uppe då?”

”Jag var törstig”, sa Hiba, men hon höll kvar ryggsäcken i knät och frågade i stället hur många nätter det var kvar.

”Tre. Vi åker på fredag.”

”Tre”, sa Hiba. ”Det är ju snart, det är bra.”

Ronja såg tröjans ärm sticka ut ur blixtlåset, och den var mycket större än något Hiba hade haft på sig under dagarna. Utanför dörren slog någon igen en toalettdörr, och sedan blev det tyst.

”Jag kan inte sova heller”, sa Ronja och flyttade sig närmare väggen. ”Vill du komma upp hit? Det finns plats.”

Hiba satt stilla en stund, och sedan ställde hon ryggsäcken på golvet.

-
1. Hur många nätter är det kvar, enligt Ronja?
 2. Hur känner sig Hiba? Hur vet du det?
 3. Vad menar Hiba när hon säger ”Det är ju snart, det är bra”?
Hur vet du det?
 4. Hur tror du att Hiba känner sig på fredag, när de åker? Varför?

TORSDAG HOS FARFAR

Selma stod vid diskhon och sköljde två kaffekoppar. En tallrik med smulor stod på bordet, och köket luktade kaffe och kanel.

Farfar kom in från vardagsrummet med tidningen under armen. Han stannade vid kylskåpet, där det satt en gul lapp. Med hans stora handstil stod det "Torsdag. Selma kommer. Bullar i frysen." "Nu är det nog dags för fika", sa han och öppnade frysen. "Du har väl inte hunnit äta något?"

Selma stängde av kranen och torkade kopparna långsamt. "Nej, inte än", sa hon. "Jag har väntat hela dagen på din kanelbulle." "Då ska du få två!" sa farfar och nynnade medan han plockade fram bullarna.

Selma ställde kopparna på bordet igen, en vid varje plats, och satte sig på samma stol som förut.

"Det är bra att du kommer, Selma", sa farfar. "Annars blir det så tyst här."

"Då kommer jag nästa torsdag också", sa Selma.

-
1. Hur många kaffekoppar sköljer Selma?
 2. Vad har hänt i köket innan farfar kommer in? Hur vet du det?
 3. Varför säger Selma "Nej, inte än"? Vad i texten får dig att tro det?
 4. Farfar öppnar frysen och frågar om Selma har hunnit äta något. Vad hade du sagt i Selmas ställe? Varför?

SNÖRET

Tyra satte försiktigt ner träbåten i bäcken bakom skolgården. Den hade ett blått segel av en gammal tygremsa, och på skrovet hade hon skrivit sitt namn med sin finaste handstil. Hon hade arbetat med båten i tre veckor.

”Den flyter!” ropade Ravi. ”Får jag hålla i snöret?”

”Håll hårt”, sa Tyra.

”Jag håller, nej, vänta, nu gick det av!”

Båten gled långsamt iväg, snurrade två varv och försvann under gångbron.

”Förlåt, Tyra, det var bara snöret”, sa Ravi.

”Det gör inget”, sa Tyra.

”Men den var ju din!”

”Jag sa ju att det gör inget.” Hon torkade av händerna på tröjan, först den ena och sedan den andra, fast de inte var blöta.

”Jag kan bygga en ny åt dig”, sa Ravi.

”Det behövs inte”, sa Tyra.

Ravi sprang längs bäcken och tittade efter båten i vassen, medan Tyra stod kvar vid bron och räknade sakta till tio. Sedan sprang hon efter honom och ropade: ”Vänta på mig!”

1. Hur länge hade Tyra arbetat med båten?
2. Hur känner sig Ravi när båten har försvunnit? Hur vet du det?
3. Vad menar Tyra när hon säger ”Det gör inget”? Hur vet du det?
4. Varför springer Ravi längs bäcken och tittar efter båten?
Vad i texten får dig att tro det?
5. Ravi säger att han kan bygga en ny båt åt Tyra. Vad hade du svarat i Tyras ställe? Varför?

SKOLLOPP

Torsdag kväll. I morgon är det skollopp, tre varv runt fotbollsplanen, och Loke och jag har bestämt hur vi ska göra. Vi ska springa sida vid sida och ta det lugnt, precis som förra året, och sedan ska vi äta varsin glass när vi kommer i mål. Jag har redan köpt två glassar, och mamma har lovat att inte röra dem i frysen.

Fredag kväll. Jag vann! Fröken tog ett kort på mig vid mållinjen medan alla klappade, och jag fick en guldmedalj av plast med ett snöre i fel färg. När jag kom hem la jag medaljen längst ner i strumplådan. Mamma undrade varför jag inte ville ha någon glass efter middagen, och jag sa att jag var alldeles för mätt. Det var jag inte. Loke kom in som fyra. Han sa "Grattis" utan att titta på mig och gick hem åt andra hållet, fast han bor på samma gata som jag. Det är inte mitt fel att jag springer fort. Ett lopp är ju ett lopp. Jag har inte öppnat frysen.

-
1. Hur många glassar hade berättaren köpt?
 2. Vad blev det av planen som berättaren och Loke hade?
Hur vet du det?
 3. Varför lägger berättaren medaljen längst ner i strumplådan?
Hur vet du det?
 4. Varför har berättaren inte öppnat frysen? Hur vet du det?
 5. Vad tror du att texten vill säga om att vinna? Varför?

EN RUNDA

Rummet hade blivit större under natten. Där sängen hade stått fanns fyra små märken i golvet, och på väggen satt ljusa fyrkanter efter alla affischerna. Mamma hade skrivit "Vincent's saker" på kartongerna med tjock penna. Jag låtsades att jag inte såg dem.

"Gå ut en stund innan vi åker", sa pappa. "Du är bara i vägen här." Jag gick, mest för att slippa tjetet. Det var en ren slump att jag gick förbi skolan. Det var också en slump att jag stannade vid fotbollsplanen och sparkade tre gånger på målstolpen, som vanligt. Grannen vattnade sina krukor vid grinden.

"Är du ute så tidigt, Vincent?" ropade han.

"Jag går bara en runda", sa jag. "Det är ingenting."

"Jaså", sa grannen och torkade händerna på byxorna. "Kom och hälsa på i sommar, hör du."

Vid muren nära hållplatsen tog jag en slät sten och stoppade den i jackfickan. Jag vet inte varför.

När jag kom tillbaka hade pappa burit ut den sista kartongen. Jag lade cykelhjälmen överst, så att den skulle komma fram först.

-
1. Vad stoppar Vincent i jackfickan?
 2. Varför går Vincent förbi skolan och fotbollsplanen?
Hur vet du det?
 3. Hur känner sig Vincent i slutet, när han lägger cykelhjälmen överst? Vad i texten får dig att tro det?
 4. Grannen säger "Kom och hälsa på i sommar, hör du." Vad hade du svarat i Vincents ställe? Varför?

NÅGON HAR VARIT HÄR

Tmorgon är det medeltidsdag i min klass, och alla ska komma utklädda till riddare eller prinsessor. Jag har ingen utklädnad och har bestämt mig för att vara sjuk. Vid middagen sa jag att jag hade ont i magen. Min storasyster Emelie tittade på mamma, och mamma tittade på taket.

Sedan upptäckte jag att någon hade varit i mitt rum. Tejpen var borta, och den stora saxen, och silverpappret från julen, och tv-kartongen som mamma hade sparat. Jag visste precis vem det var.

Emelie kom ut ur sitt rum och stängde dörren snabbare än vanligt.

”Har du varit i mitt rum?” frågade jag.

”Nej, varför skulle jag det?”

”Du har glitter på kinden.”

”Det är min nya stil”, sa hon. ”Jag har mycket att göra, Ruben. Gå och bli sjuk någon annanstans.”

Hennes dörr smällde igen. Senare låg jag vaken och hörde en sax klippa där inne, och Emelie som mumlade för sig själv: ”Skölden är klar. Nu är det bara hjälmen kvar.”

Jag drog täcket över huvudet och somnade med ryggen mot väggen, så att hon inte skulle kunna ta något mer.

1. Vilka saker är borta från Rubens rum?
2. Varför tittar mamma på taket när Ruben säger att han har ont i magen? Hur vet du det?
3. Varför svarar Emelie nej när Ruben frågar om hon har varit i hans rum? Vad i texten får dig att tro det?
4. Vad förstår du i slutet som Ruben inte förstår? Hur vet du det?
5. Ruben somnar med ryggen mot väggen så att Emelie inte ska kunna ta något mer. Vad hade du gjort i hans ställe? Varför?

DEN TRÖTTA HÄSTEN

Det berättas att det i Värmland bodde en bonde som var så snål att han jagade bort sparvarna från gården. Hans lada var redan full av torrt hö. En eftermiddag kom Karin från det lilla torpet vid sjön springande uppför backen, barfota och andfådd. Bakom skogen hade det börjat mullra, och svalorna flög lågt över ängen.

Hon frågade om hon fick låna hästen en timme, för deras hö låg kvar på ängen, och det var kons mat i vinter. Bonden tittade mot stallet. Där stod hästen och åt i lugn och ro, och den lyfte huvudet när den hörde Karins röst, för de var gamla vänner.

”Hästen är trött”, sa bonden.

Karin sprang hem, men då hände något underligt. Det blev stilla, som om skogen höll andan. Sedan small det, och hästen sparkade upp stalldörren och sprang nerför backen. När bonden kom ner till torpet stod hästen redan vid Karins vagn. Himlen var svart, och de första tunga dropparna föll. Bonden stod länge med hästens rep i handen. Sedan tog han en högaffel och började lasta. Det berättas att han aldrig mer sa att en häst var trött.

-
1. Vad gör hästen när bonden tittar mot stallet?
 2. Vilken tid på året är det? Hur vet du det?
 3. Varför börjar bonden lasta Karins hö? Vad i texten får dig att tro det?
 4. Bonden säger aldrig mer att en häst är trött. Har han blivit snäll på riktigt? Varför?

KLONK

Parkeringen bakom skolan var full av bord med gamla tallrikar, böcker med bruna kanter och en cykel utan sadel.

Någon ropade att allt i lådan kostade fem kronor. Anton och Iris gick från bord till bord med en tjugolapp var i fickan.

”Den där måste du prova”, sa Iris och lyfte en riddarhjälm av plåt ur lådan.

”Prova du, den passar säkert”, sa tanten bakom bordet och nickade.

Anton tryckte ner hjälmen över huvudet, och det sa klunk.

”Hur ser jag ut?” Rösten lät som om den kom ur en plåtburk.

”Som en riddare”, sa Iris och fnissade, ”fast en liten riddare.”

Anton drog och drog, men hjälmen satt fast.

”Då är den såld”, sa tanten, ”för fyrtio kronor.”

”Men det var hon som sa att jag skulle prova!” ropade Anton och pekade åt fel håll, på en golvlampa med fransar.

Iris tittade på tanten, och sedan tog hon något ur fickan och lade det på bordet.

”Halva”, sa hon, ”och resten betalar han.”

Tanten stoppade sedeln i sin väska och tog fram en flaska matolja under bordet. ”Lugn, det här brukar hjälpa.”

1. Vad hade Anton och Iris i fickan?
2. Vad är det för slags ställe som Anton och Iris är på?
Hur vet du det?
3. Det står att ”hon” tar något ur fickan och lägger det på bordet.
Vem är hon? Hur vet du det?
4. Varför har tanten en flaska matolja under bordet? Vad i texten får dig att tro det?
5. Vem borde betala för hjälmen? Varför?

TRAPPSTEGET

Om Tekla ska du veta en sak: hon behövde ingen. Hon hade en nyckel i ett snöre runt halsen, en blå ryggsäck och ett eget trappsteg utanför porten. Det räckte. Varje eftermiddag satt hon på trappsteget och åt sin smörgås, men hälften sparade hon i fickan, för säkerhets skull.

Den fjärde dagen kom han. Han var stor och grå och luktade som en blöt matta, och han lade sig över hennes gymaskor utan att fråga. ”Han heter Baron”, sa en gammal man i tofflor som stod i porten. ”Får han ligga kvar en stund? Han har bara mig, och jag pratar för mycket om väder.”

”Jag behöver ingen hund”, sa Tekla.

”Det var inte det jag frågade”, sa mannen.

Du kanske tror att Tekla gick in då, men det gjorde hon inte. Hon satt kvar medan mannen berättade om tre sorters regn, och Baron låg kvar på hennes fötter. Jag vet inte vart den halva smörgåsen i fickan tog vägen, men Baron såg nöjd ut. Nästa dag hade Tekla två smörgåsar i ryggsäcken.

1. Vad gör Tekla med hälften av smörgåsen?
2. Vem är ”han” som kommer den fjärde dagen? Titta bara på orden före hans namn. Vad i texten får dig att tro det?
3. Hur känner sig Tekla de första dagarna på trappsteget? Vad i texten får dig att tro det?
4. Varför har Tekla två smörgåsar i ryggsäcken nästa dag? Vad i texten får dig att tro det?
5. Mannen sa ”Det var inte det jag frågade.” Var han snäll eller lite elak mot Tekla? Varför?

BILJETTEN

Fastern sa alltid att en pojke blir snäll av att sitta still. Jeb hade aldrig suttit still länge nog för att ta reda på det. Nu hade hon köpt en biljett åt honom för tio cent. På biljetten stod det att en präst skulle tala i kyrkan från klockan sju till tio.

När Amos och Eli kom barfota nerför gatan, höll Jeb upp biljetten mot solen som om den var av guld.

”Jag skulle aldrig sälja den”, sa han. ”Inte ens för en sköldpadda.” Eli höll fram en liten sköldpadda i sin hatt. Amos tittade på Eli och tog fram en kam och en pilspets.

Jeb suckade djupt, som en man som måste sälja sin enda ko. Amos fick biljetten, och Jeb fick kammen, pilspetsen och sköldpaddan. Hur sköldpaddan kom med i bytet kunde ingen av dem förklara.

När kyrkklockan slog sju satt Jeb på bryggan vid floden med fötterna i vattnet. Sången från kyrkan hördes över vattnet, och Jeb tyckte att den aldrig hade låtit så vackert. Det kunde bero på att han aldrig hade hört den på så långt håll.

1. Vad stod det på biljetten?
2. Vad vill Jeb att Amos och Eli ska göra när han säger ”Jag skulle aldrig sälja den”? Hur vet du det?
3. Varför tar Amos fram sin kam och sin pilspets? Vad i texten får dig att tro det?
4. Varför säljer Jeb biljetten? Hur vet du det?
5. Var det smart eller fult av Jeb att sälja biljetten på det sättet? Varför?

KOPPEN MED GULDKANT

I det gamla skåpet bredvid kakelugnen stod en kopp av fint porslin med guldkant. ”En gång drack en greve ur mig”, sa koppen varje kväll. ”Han sa att han aldrig hade sett något så vackert.” För varje kväll blev greven lite finare. Bredvid henne stod en tjock brun mugg. Den användes varje morgon, och koppen höll sig en bit ifrån den, för vardag kan smitta.

Koppen stod alltid med samma sida ut mot rummet. ”Jag tycker inte om varmt vatten”, sa hon. ”Det är för vanliga koppar.” En söndag kom prästen på besök, och flickan i huset ställde fram den fina koppen på den vita duken. ”Äntligen”, viskade koppen. Flickan höllde upp kaffe. Efter en stund växte en brun fläck på duken, alldeles vid koppens fot.

Prästen fick dricka ur muggen i stället, och han sa att kaffet var gott. Koppen ställdes tillbaka längst in i skåpet, med samma sida ut som förut. ”Där står jag helst”, sa hon. ”Där är det lugnast för den som är fin.” Muggen svarade inte, för den stod kvar hos prästen och höll hans kaffe varmt.

-
1. Var på duken växer den bruna fläcken?
 2. Varför står koppen alltid med samma sida ut mot rummet?
Vad i texten får dig att tro det?
 3. Vad menar koppen när hon säger ”Där står jag helst”?
Hur vet du det?
 4. Vem är finast, koppen eller muggen? Varför?

TÄNDSTICKORNA

Farmor hade varit mattelärare i fyrtio år. Hon räknade fortfarande ut allt i huvudet, också vad maten kostade innan kassan hann pipa. Varje söndag spelade hon kort med Jakob och kusinen Hawa vid köksbordet. De satsade tändstickor, och den som fick högst summa på sina två kort tog alla tändstickorna. Jakob hade knappt sagt någonting sedan han kom.

”Akta er nu, för i dag tänker jag fuska”, sa farmor och blinkade. Hawa fick elva och farmor nio. Jakob vände sina kort, en sexa och en femma.

”Sex och fem blir tolv, så då vinner Jakob”, sa farmor.

”Elva”, sa Hawa.

”Tolv”, sa farmor bestämt och sköt alla tändstickorna över till Jakob.

I nästa runda höll farmor sina kort så lågt att Jakob kunde se vartenda ett.

”Farmor, jag ser dina kort”, sa Jakob.

”Jaså, gör du det”, sa farmor och höll dem ännu lägre.

”Det är orättvist!” sa Hawa och lade ner sina kort på bordet.

”Ja”, sa farmor, ”jag sa ju att jag skulle fuska.”

Efter en halvtimme hade Jakob tjugo tändstickor och farmor två, och då skrattade Jakob för första gången på hela dagen.

-
1. Vad hade farmor varit i fyrtio år?
 2. Farmor säger att hon tänker fuska. Vad betyder ”fuska” när farmor säger det? Hur vet du det?
 3. Farmor säger ”Jaså, gör du det” och håller korten ännu lägre. Vad menar hon? Vad i texten får dig att tro det?
 4. Hawa säger ”Det är orättvist!” Vad menar hon? Hur vet du det?
 5. Gjorde farmor rätt när hon fuskade? Varför?

RENA HÄNDER

Jag har aldrig sagt att jag spelar piano bra. Jag sa till Mehdi att jag spelade lite piano, mest svåra stycken. Det är en stor skillnad. Men Mehdi berättade det för sin granne Rut, och Rut har ett piano och en massa regler. Man tar av sig skorna, man tvättar händerna, och man rör inte pianot förrän man har ätit en bulle. Nu satt jag på hennes pall med rena händer och bullsmulor på tröjan.

”Varsågod”, sa Rut och knäppte händerna. ”Ingen har spelat på det sedan min man levde.”

Jag lyfte händerna över tangenterna. Tangenterna var väldigt vita, och det fanns väldigt många. Mehdi stod bredvid med ett glas röd saft. Han tittade på mina händer en lång stund. Sedan tittade han på saftglaset.

En kvart senare satt vi i Ruts kök igen. Mehdi hade på sig en av Ruts tröjor, och hans egen hängde rosa och blöt över en köksstol.

Pianolocket var stängt. På vägen hem sa Mehdi: ”Svåra stycken är nog svåra. Man kanske måste öva några år först.”

”Minst”, sa jag. Mehdi är faktiskt klok ibland, fast han är så klumpig.

-
1. Vad har Mehdi i handen när berättaren sitter vid pianot?
 2. Vad hände under den kvart som texten hoppar över?
Hur vet du det?
 3. Varför säger Mehdi att man kanske måste öva några år först?
Vad i texten får dig att tro det?
 4. Rut säger att ingen har spelat på pianot sedan hennes man levde. Vad borde berättaren göra nu? Varför?

FÖNSTRET PÅ ANDRA SIDAN

Vuxna ser ett fönster och tänker på gardiner. Jag var likadan den veckan jag var barnvakt åt Selin. Varje kväll klockan åtta vinkade hon från köksfönstret mot ett fönster på andra sidan gården. Där tändes en lampa, och en gammal dam vinkade tillbaka. "Det där är mitt fönster", sa Selin.

"Det är någon annans lägenhet", sa jag.

"Det är mitt fönster", sa hon igen, som om jag inte hade hört.

På torsdagen var fönstret mörkt.

"Varför är det mörkt i mitt fönster?" frågade Selin.

Jag sa att damen hade lagt sig. Selin frågade igen, och jag sa att damen kanske var bortrest. Jag skulle diska och betala räkningar, och sådant tycker vuxna är viktigt. Hon frågade en tredje gång och tog sedan på sig skorna.

Vi fick knacka länge innan damen öppnade. Lampan i hennes fönster hade gått sönder, och hon nådde inte upp. Jag skruvade i en ny.

"Jag trodde inte att någon skulle sakna den", sa hon och tittade på Selin.

Tillbaka i köket ställde jag mig vid fönstret fast Selin redan sov, och där borta lyste lampan. Jag vinkade, och någon vinkade tillbaka.

1. Vad gjorde Selin varje kväll klockan åtta?
2. Selin säger "Det där är mitt fönster". Vad menar hon med "mitt"? Hur vet du det?
3. Varför tar Selin på sig skorna? Vad i texten får dig att tro det?
4. Varför ställer sig berättaren vid fönstret fast Selin redan sover? Hur vet du det?
5. Vem gjorde mest för damen, Selin eller berättaren? Varför?

TILL SKÄRET

Frans hade bestämt sig redan vid frukosten, och han hade alla skälen färdiga för ett gräl.

”Jag ror ut till skäret alldeles ensam”, sa han.

Mormor satt på en stol vid trappan och rensade abborre med den gamla fiskkniven.

”Gör som du vill”, sa hon.

Frans väntade, men hon sa ingenting mer, och måsarna skrek över bryggan.

Han stod länge på bryggan. Vattnet var mörkare ute vid skäret än i viken, och vinden drog mörka streck över ytan. Flytvästen låg redan i båten, fast han inte hade lagt den där.

”Det blåser”, ropade han upp mot trappan.

”Lite”, sa mormor utan att titta upp.

”Från fel håll”, sa Frans.

”Det gör det ofta”, sa mormor.

Frans satte sig i båten och väntade utan att knyta upp repet.

När han kom upp igen hade mormor flyttat sin stol till klippan, där man ser ut till skäret. Kikaren låg i hennes knä, och fisken låg kvar i hinken, halvt rensad.

”Jag ror i morgon när vinden har vänt”, sa Frans.

”Det är bra”, sa mormor. ”Då vet jag när jag ska sitta här och titta på fåglarna.”

-
1. Vad låg redan i båten?
 2. Hur känner sig Frans när han står på bryggan? Hur vet du det?
 3. Vad menar mormor när hon säger ”Gör som du vill”?
Vad i texten får dig att tro det?
 4. Mormor säger att hon ska sitta på klippan och titta på fåglarna.
Vad menar hon? Vad i texten får dig att tro det?
 5. Vem bestämmer om Frans ska ro, Frans eller mormor? Varför?

DITT RUM

Hej storebror!

Nu har jag ditt rum, och det är dubbelt så stort som mitt gamla och har ett fönster mot gården. Du sa alltid att jag aldrig skulle få komma in här, men nu bor jag här, så det så.

Det finns några saker som du borde veta. Elementet klickar ungefär trehundra gånger varje natt, och det vet jag, för jag har räknat. Dina affischer sitter kvar på väggen, eftersom jag inte har hunnit ta ner dem. Det luktar fortfarande din deodorant, och mamma tjatar om att jag ska vädra, men det har jag inte hunnit heller.

Mamma säger att det är mitt rum nu. Jag säger att jag lånar det.
Hälsningar Yasin

PS Kommer du hem på jullovet? Då får du sängen. Jag kan sova på madrassen på golvet, det gör jag ju varje natt ändå.

-
1. Varför sitter storebrors affischer kvar, enligt Yasin?
 2. Vad har hänt innan Yasin skriver brevet? Hur vet du det?
 3. Yasin säger att han "lånar" rummet. Vad menar han med det? Vad i texten får dig att tro det?
 4. I början skriver Yasin som om han är glad över rummet. Är han det? Hur vet du det?
 5. Vad tror du att storebror förstår när han läser brevet? Varför?

TVÅ MINUTER

Elin stod i halvmörkret och drog upp strumporna för tredje gången. Stolar skrapade mot golvet därute, och varje gång någon hostade hördes det hela vägen in. Luften var varm och luktade damm.

”Två minuter kvar”, viskade fröken utan att titta på henne.

”Jag kan gå först om du vill”, sa Elin. Hon hade sagt samma sak för en stund sedan, och fröken nickade bara mot ljuset där framme.

Bakom henne tickade en klocka, och över dörren ut mot salen blinkade en röd lampa. De andra hade glittriga dräkter som prasslade när de rörde sig. Elins lapp var mjuk och skrynklig i kanterna, och hon vek den en gång till.

1. Hur många gånger hade Elin dragit upp strumporna?
2. Hur känner sig Elin? Hur vet du det?
3. Var är Elin? Hur vet du det?
4. Fröken viskar att det är två minuter kvar. Vad hade du sagt till Elin? Varför?